

De vegetatie in De Weide van Ter Heide

Als je graag weidevogels in het grasland wil hebben broeden, moet dat land aan een aantal eisen voldoen. Welke eisen weidevogels stellen, daar zal in een Inrichtings- en Beheerplan nader op worden ingegaan. Om over de geschiktheid van De Weide van Ter Heide voor weidevogels iets te kunnen zeggen, moet onder andere naar de vegetatie (de plantengroei) worden gekeken.

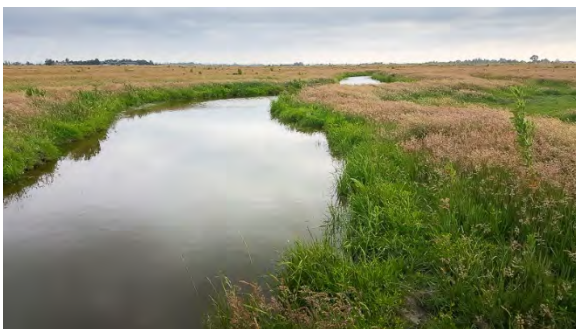
In het grootste deel van Nederland vinden weidevogels het grasland niet meer fijn om in te leven. Weidevogels houden van grasland dat heel nat is en daardoor (matig) extensief wordt beheerd. Nat, weinig of niet bemest en laat gemaaid grasland heeft de voorkeur. In dit soort grasland groeien grassen en kruiden traag. Daardoor blijft de vegetatie laag en kunnen de vogels (kuikens) zich makkelijk voortbewegen. Omdat er weinig staat om te maaien, wordt hier laat gemaaid en kunnen de kuikens overleven.

In Nederland is er heel veel grasland dat vol staat met grassen en kruiden, waar weidevogels niet van houden (stadium 0). In sommige natuurgebieden vinden we nog een paar kleine plekjes, waar weidevogels wel van houden (stadium 5). De beste weidevogelgebieden van Nederland (niet te vergelijken met “best van vroeger”) hebben veelal een vegetatie in stadium 3. Het grootste deel van de weidevogelgraslanden in natuurgebieden bevindt zich in stadium 1 en 2. Hier kunnen weidevogels zich nog handhaven als het grasland voldoende nat is en extensief wordt beheerd.

Op 31 mei en 3 juni 2020 hebben Ton Pieters en ik gekeken in welk stadium de graslanden van De Weide van Ter Heide zich bevinden. Diepgravend onderzoek was niet mogelijk, maar door een Quick scan is er een voldoende duidelijk beeld verkregen.

Het gebied kan in drie delen worden opgesplitst. **Deel F**, het laatst aangekochte, onderbemalen grasland; **deel T**, het niet onderbemalen westelijke deel van de 1^e aankoop en **deel H**, het onderbemalen oostelijke deel van de 1^e aankoop.

Deel F en T zijn min of meer gelijk aan de naastgelegen gronden van SBB. Op sommige percelen staat heel diep in de greppel nog een beetje water, maar nagenoeg alle percelen zijn veel te droog voor weidevogels. Verpachter SBB vraagt de grondgebruiker de percelen te bemesten met stalmest. Het is niet bekend of er nog kunstmest wordt uitgereden. De combinatie van lage grondwaterstand en bemesting levert een vegetatie met veel Engels raaigras, ruwbeemdgras en ook een groot aandeel gestreepte witbol. Door de opvallende bloei lijkt dit gras te overheersen, maar de bedekking ligt meestal lager dan 50%. Deze vegetatie valt niet op door hoge aandelen veldzuring en boterbloemen. Echter liefhebbers van de meststof Stikstof (N), zoals Ridderzuring en akkerdistel echter des te meer.



Door de opvallende bloei lijkt Witbol te overheersen, maar de bedekking ligt meestal lager dan 50%.

De in F en T gevonden vegetatie zit in stadium 1 en zit gevaarlijk dicht tegen het intensief beheerde boerengrasland stadium 0 aan. Dat er nog weidevogels voorkomen in stadium 1 heeft alles te maken met het feit dat de vochttoestand in het grasland nog net iets hoger is dan in het grasland stadium 0. Die vochtigheid manifesteert zich rond de greppels. Hier vinden we nog steeds Engels raaigras, maar ook veel fioringras en geknikte vossenstaart. Deze laatste twee grassen zijn minder productief en geven een lager gewas. Daar houden weidevogels van.



Op sommige percelen staat heel diep in de greppel nog een beetje water

Kieviten houden van laag gras. Op 3 juni vonden we op zo'n plek naast een greppel nog een nestje.

Dit grasland is een natte variant van stadium 1 en dus zeker geen optimaal weidevogelland en ook is de oppervlakte van dit grasland beperkt tot maximaal 10% van de oppervlakte. De reproductie van de weidevogels in dit stadium grasland is onvoldoende en op termijn verdwijnen de weidevogels hier.

De in deel H gevonden vegetatie lijkt veel op het grasland van stadium 1, maar door de goed met water gevulde greppels en natte plekken heeft het een veel groter aandeel natte variant van stadium 1. Mogelijk beloopt dat aandeel 30- 40% van de oppervlakte. Dat verklaart ook het voorkomen van laagblijvende grassen als geknikte vossenstaart, fioringras en mannagras en bijvoorbeeld de hier wat meer voorkomende kruipende boterbloem. Ook zijn hier vergeet-mij-nietje, waterbies en moeraszoutgras te vinden. De hier aangetroffen ratelaar is gezaaid en zal zich wel verder ontwikkelen.



Goed met water gevulde greppels



en slecht begroeide natte plekken



Laagblijvende grassen als geknikte vossenstaart



en kruipende boterbloem



zijn hier vergeet-mij-nietje, waterbies en moeraszoutgras te vinden, de ratelaar zal zich wel verder ontwikkelen

Door de Quick scan hebben we nu een beeld hoe het grasland in De Weide van Ter Heide er uitziet.

Een groot deel van het grasland is slechts matig interessant voor weidevogels. De natte variant van stadium 1 zal bij goed beheer zich door ontwikkelen naar stadium 3. Zoals gezegd is dat een stadium waarin meerdere soorten weidevogels in grotere aantallen willen leven. Die ontwikkeling naar stadium 3 is mogelijk door sterke vernatting van de bodem en stoppen met bemesting. Vooral dat zal de verandering naar grasland met gewenste en grassen en kruiden in gang zetten. Al in een paar jaar kan een goede vooruitgang worden geboekt.

Een goede inrichting en een daarop volgend beheer is daar dan wel voor nodig.

Uitdam, 28 juli 2020, Jan van der Geld en Ton Pieters